

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti tarbijate ja tootjate eelistused erineva rasvasusega joogipiima osas

(kokkuvõte)

Tallinn
Veebruar 2006

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Koostaja: Piret Koobas
tel 668 1257

EKI Rävälä 6
19080 Tallinn
Tel +372 668 1242
Fax +372 668 1240
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

SISUKORD

Sissejuhatus	4
Joogipiima tootjate eelistused	5
Joogipiima tarbijate eelistused	9
Kokkuvõte	18
Lisad	19

SISSEJUHATUS

Põllumajandusministeeriumi tellimisel Eesti Konjunktuuriinstituudi (EKI) poolt teostatud töö viidi läbi ajavahemikul 2005.a detsember kuni 2006.a veebruar.

Euroopa Komisjoni poolt antud 2,5%-lise rasvasisaldusega joogipiima turustamise luba kehtib Eesti joogipiima tootjatele 2007.a 30. aprillini. Käesoleva töö eesmärk oli välja selgitada kas Eesti piimatööstusettevõtete ja tarbijate arvates peaks Eesti taotlema pikendust 2,5%-lise rasvasisaldusega joogipiima turustamisvõimaluse säilimiseks Eestis ka peale 2007. aasta 30. aprilli.

Töö eesmärgi täitmiseks seati järgnevad uurimisülesanded:

- erineva rasvasusega joogipiima tootmise struktuuri välja selgitamine;
- 2,5%-lise rasvasusega joogipiima turustamisvõimaluste säilimise võimaluste olulisuse hindamine;
- 2,5%-lise rasvasusega joogipiima turustamisvõimaluste lõppemisega kaasnevate probleemide hindamine;
- tarbijate joogipiima tarbimisharjumuste välja selgitamine;
- joogipiima kvaliteediga rahulolu hindamine;
- erineva rasvasusega joogipiima eelistuste välja selgitamine.

Töö koostamisel on kasutatud EKI poolt läbiviidud tarbijate (vanuses 18-74 aastat) ja joogipiima tootjate küsitluse tulemusi, samuti Eesti Statistikaameti (ESA) andmeid. Elanike küsitluslehed saadeti posti teel EKI tarbijate paneelile, laekus 1033 korrektselt täidetud vastust. Tootjate küsitluslehed saadeti elektronkirjaga kuude joogipiima tootvasse ja turustavasse ettevõttesse, kõigilt laekusid ka vastused. Küsitlused viidi läbi 2006. aasta jaanuaris ja veebruaris.

KOKKUVÕTE

Viimaste aastate jooksul on joogipiima tootmiskaht Eestis suurenenud. 2004. aastal toodeti seda 73,4 tuhat tonni. Suurima osa piima tootmisest moodustab jätkuvalt 1-3%-lise ehk 2,5%-lise rasvasisaldusega joogipiim, mille tootmiskaht ületab viimastel aastatel teiste töödeldud piimade mahtu enam kui seitsmekordselt ja küünib üle 90% kogu joogipiima tootmise mahust. 2,5%-lise rasvasusega piima toodetakse kõigis Eesti suuremates linnapiimatooteid tootvates piimatöötlemisettevõtetes. Selle piima turustusvõimaluse jätkumist pärast hetkel turgu reguleeriva Euroopa Komisjoni määruse kehtivusaja lõppemist 2007. aasta 30. aprillil, peavad tootjad oluliseks. Tehnoloogilisi probleeme uutele piima rasvaprotsentidele üle minemine ettevõtetele kaasa ei too, kuid turustamise ja tarbija teavitamise kulud kaasneksid sellega kindlasti. Kuna 2,5%-lise rasvasusega piim on tarbijate poolt praegu vaieldamatult kõige eelistatum, siis näevad tootjad rasvaprotsentide muutumises ohtu müüginahku vähenemisele.

Tarbijaküsitluse tulemuste andmetel eelistab kolmveerand piimajoojatest alati või peamiselt sama rasvasusega piima, milleks on enamasti kauplusest ostetud töödeldud 2,5%-line piim. Viimast eelistab teiste rasvasusega piimadele 68% piimajoojatest. Seejuures olulisimaks valikukriteeriumiks on tarbimisharjumus, 2,5%-lise piima puhul on oluline veel taskukohane hinnatase ja meeldiv maitse. Kui turg pakuks erineva rasvasusega piima samadel tingimustel, st ühesuguse hinnataseme, kättesaadavuse ja pakendiga, siis eelistaksid tarbijad jätkuvalt kõige rohkem 2,5%-list piima, kuid ülejäänud rasvasisaldusega piimadest pigem rasvasemat töödeldud või töötlemata piima. Enamuse tootjate hinnangul pole ühtne hinnatase aga kulude erinevusest tulenevalt mõeldav.

Kui 2,5%-lise rasvasusega piim turult kaoks, hakkaksid tarbijad tootjate arvates eelistama valdavalt lahjemat ja odavamat piima. Lahjema, 1,5%-lise rasvasusega, piima jaehind oleks võrreldes üleminekuhetkel kehtinud 2,5%-lise piima jaehinnaga tootjate hinnangul 18% madalam ning 3,5%-lisel piimal 15% kõrgem. Vastupidiselt tootjate prognoosile läheks tarbijate hinnangul aga praegu peamiselt 2,5%-lise piima joojad üle pigem rasvasema kui lahjema piima joomisele. Sarnast tarbimisstruktuuri ümberkujunemist prognoosisid tarbijad ka 1999. aastal ning tookord oli rasvasema piima joomisele üle minevate tarbijate osa praegusest isegi mõnevõrra suurem.

2,5%-lise piima turul säilimine on oluline nii tootjatele, kes hoiaksid sellega ära soovimatud lisakulutused, kui ka tarbijatele, kellel oleks jätkuvalt võimalus osta eelistatuimat piima tarbimisharjumusi muutmata. Rasvaprotsentide muutumise korral oleks tarbimis- ja seega ka tootmisstruktuuri ümberkujunemisel tähtis roll piima hinnal ja maitasel, kuid ka kättesaadavusel ja tervislikkusel.